

Verslag Erfgoedtafel

De gemeente Westervoort is bezig met het opstellen van een ambitiedocument om te komen tot een erfgoednota voor de gemeente Westervoort. In dat kader heeft er op dinsdag 30 augustus in Huize Vredenburg een bijeenkomst plaatsgevonden met bewoners, belanghebbenden en genodigden. In totaal ongeveer 25 mensen waren aanwezig op de avond. Doelstelling van de avond was het verkrijgen van informatie over wat het cultureel erfgoed in Westervoort betekent en wat beter behouden, benut of beleefd kan worden.

Door middel van posters en verschillende kleuren 'memostickers' konden de aanwezigen aangeven welke onderdelen ze belangrijk vonden. Vervolgens zijn de resultaten besproken en was er de gelegenheid een toelichting te geven.

Hierna zijn de resultaten van deze avond weergegeven per thema.

Thema 1: Infrastructurele lijnen

Klapstraat en Heilweg inclusief bebouwing

Behouden	2
Beleven	3
Benutten	1

- Buurtschap het Hoge Eind aan de Klapstraat meer aandacht voor behoud
- Dorpstraat met z'n beeldbepalende gebouwen in conflict met onderhoud - schoonhouden lindebomen, trottoir en voorzijde huis
- Beter beleefbaar maken van de oude handelsroute

Kansen

- Hele Klapstraat weer als eenheid zichtbaar maken, waardoor verhaal zichtbaar wordt
- Herkenbaarheid eenheid Klapstraat versterken, nu drie delen die niet zichtbaar zijn, bijvoorbeeld kruispunt Kerkstraat-Klapstraat

Dorpstraat en Hamersestraat inclusief bebouwing

Behouden	9
Beleven	2
Benutten	3

- Straatwerk wijzigen in klinkers om historisch karakter te benadrukken
- Als totale Dorpstraat behouden, zowel west als oost, betere ruimtelijke verbinding en uitstraling tussen de twee delen wenselijk
- De Dorpstraat benutten als visitekaartje van het dorp maar dan wel schoon
- Dorpstraat Oost verdient extra bescherming
- Werenfriedkerk is beschikbaar voor divers gebruik -> bekendmaken/ promoten
- Werenfriedkerk moet veel meer vanuit dorp beleefbaar zijn. Hij is eigenlijk nergens zichtbaar
- Parochiehuis Dorpstraat beter benutten
- Samenhang Dorpstraat-Hamersestraat meer naar voren halen
- Beter benutten van het Winkelgebied in de Dorpstraat Oost

Oude Rijndijk en IJsseldijk, inclusief bebouwing

Behouden	3
Beleven	-
Benutten	1

- Beter benutten waardoor die ook behouden blijft
- Verkeersveiligheid houdt betere benutting tegen

Westervoortse veer en schipbrug

Behouden	-
Beleven	5
Benutten	-

- Is nu niet of amper zichtbaar

Kansen

- Verhaal/informatie en op de plek zichtbaar maken schipbrug, doorzicht vanaf Dorpstraat herstellen
- Educatieprogramma
- Combinatie monument WOII en schipbrug koppelen

De Pals, inclusief bebouwing

Behouden	3
Beleven	1
Benutten	-

- De Pals beter beleefbaar maken

Kansen

- Aandacht naar Buurtschap vormt de Pals, gebied visueel meer een eenheid
- Opnemen in een recreatieve route?

Spoorlijn Arnhem – Emmerik, inclusief bebouwing

Behouden	1
Beleven	-
Benutten	-

- Het spoorwegverleden zoals huisjes, hekken etc. biedt kansen voor een beter beleving en behoud

Thema 2: Water

Rijn, IJssel en uiterwaarden

Behouden	1
Beleven	6
Benutten	4

- Behouden, mooi gebied voor jeugdherinneringen
- Beter beleefbaar maken door wandelen en fietsen
- Fietsen, wandelen langs IJssel van Westervoort naar Kampen, samenwerken toeristisch
- Beter benutten van het feit dat Westervoort de waterkraan van Nederland is sinds eeuwen - > oude waterwerken
- Uiterwaarden met uitzicht op cultuurhistorische artefacten; zicht op afwisselend landschap - > geschikt voor klompenpaden (bijv. vanuit horeca in historische kern) + outdoor activiteiten
- Toegankelijkheid vergroten, sfeer behouden

Kansen

- Rijndijk Dorpstraat tot Klapstraat bijvoorbeeld eenrichtingsverkeer om recreatief gebruik te stimuleren.
- Klompenpaden doortrekken vanuit Groessen en omgeving, onderdeel maken van groter geheel
- Kerkepad Westervoort - Loo beter ontsluiten/beloopbaar/beleefbaar maken
- Informatieborden uiterwaarden Ruimte voor de Rivier herstellen/ opknappen
- Verbinden groen/grens/gebieden en beloopbaar maken, rondje Westervoort.
- Kans bij ontsluiting Emptepol

Broeklanden en beken (Lee en Leigraaf)

Behouden	2
Beleven	1
Benutten	-

- Typisch landschap, beleven van 'eigen' flora en fauna in langs de Lee en Leigraaf. Mogelijkheden om het schouwpad onderdeel van een verbindende wandelstructuur te maken en te koppelen aan educatie

Kansen

- Opnemen grens-gemeente in netwerk/ aansluiten initiatief op dat vlak in Zevenaar

Waaien

Behouden	5
Beleven	3
Benutten	3

- Extra aandacht voor behouden
- Beleefbaar maken voor Recreatie en zwemwater
- Benutten van de waaien voor sportieve activiteiten in gemeenteverband

Kansen

Toegankelijk maken zoveel mogelijk waaien, vooral koppeling Waai en de Pals

Thema 3: Werken

Havezaten – Huis Hamerden

Behouden	3
Beleven	2
Benutten	1

- Absoluut behouden, mooiste pand van Westervoort
- Havezaten in de Liemers met elkaar verbinden rond “groen” en luxe thema (korte binnenlandse vakanties)
- Alle havezaten verdienen extra behoud

Havezaten – Vredenburg

Behouden	-
Beleven	2
Benutten	1

Havezaten – Emmerik: geen post-its.

Havezaten – Lentsenburg: geen post-its.

Kansen Havezaten

- Huis Hamerden wordt aan gewerkt, voorkomen dat andere karakteristieke/monumentale ook een dergelijke achteruitgang kennen.
- Liemerse Havezaten route
- Informeren over havezaten, het verhaal vertellen
- Mogelijkheden deze te bezichtigen (interieur/ binnen kijken)

Boerderijen

Behouden	4
Beleven	5
Benutten	1

- Boerderij Lange Maat + kapschuur verdient extra behoud
- Behouden van boerderijen, met subsidie ondersteunen
- Boerderijen: deels prachtig gelegen in agrarisch landschap. Kenmerkende elementen -> geschikt voor kleinschalige, hoogwaardige verblijfsrecreatie?

Kansen

- Financiële ondersteuning (subsidie) ook voor karakteristieke panden. Met name voor groot onderhoud
- Fysieke hulp onderhoud tuin, voornamelijk haagonderhoud afscheidingen met openbaar gebied (ondersteuning vanuit gemeente gewenst).

Industrieel erfgoed

Behouden	2
Beleven	3
Benutten	2

- Beleefbaar maken door spannende geschiedenis voor het erfgoed, steenoven fabricage voor het voetlicht te brengen
- Industrieel erfgoed: combinatie wellness (klei) – verblijfsrecreatie met comfort en gezondheid als thema
- Gebied steenfabriek Emptepol ontwikkelen en toegankelijk maken

Kansen

- Oude steenfabriek Emptepol functie geven en toegankelijk maken,
- Informatie en behoud oude kleiputten omgeving

Kansen algemeen

- Architectuurroute en daardoor havezate, boerderijen en erfgoed koppelen en zichtbaar
- Informatie app's i.p.v borden, koppelen met binnenkijken
- Geo-caching
- Spannende geschiedenis in Gelderland, kansen voor extra onder de aandacht brengen voor specifieke bezoekers. Keuzes maken welke informatie voor welke doelgroep
- Ook aandacht voor karakteristieke bijgebouwen, behouden en beleefbaar maken

Thema 4: Wonen

Rode Dorp

Behouden	1
Beleven	-
Benutten	-

Woonbuurten Klein Bezit en Eigen Heim: - geen post-its

AKU-woningen Vaalmanstraat: - geen post-its

Thema 5: Oorlog en verdediging

Schans IJsseloord/Fort Westervoort

Behouden	-
Beleven	-
Benutten	5

- Opknappen en openstellen voor bezichtiging
- Restaureren en opbouw gebruiken door kunstenaars en expositieruimte

Kansen

- Openstelling fort Westervoort heel belangrijk
- HK Samen met burgemeester, IJssellinie in gesprek Provincie, expositieruimte en renovatie fort en monument. Gebruik door bijv kunstenaars voor toezicht, evenement op het terrein, controle noodzakelijk.
- Escaperoom als nieuwe functie
- Restauratie noodzakelijk voor behoud en ander gebruik

Fort Geldersoord

Behouden	-
Beleven	-
Benutten	4

- Meer beplanting, geen bouw
- Solitaire boomgroepen, landschappelijk fraai, beter benutten
- Snel uitvoeren en benutten

Kansen

- Uitleggen welke waarden onder de grond liggen en waarom beplanting hier niet mogelijk is. Park met bomen niet mogelijk door Rijksmonument en hoge archeologische waarden
- Link met vroegere kerkepad leggen
- Toegankelijkheid fort vergroten/verbeteren
- Voorjaarsconcert OBK, andere concerten, theater, toneel en dergelijke.

De Tweede Wereldoorlog

Behouden	-
Beleven	3
Benutten	-

- Immaterieel erfgoed/verhalen ontsluiten, bijv. virtual reality Liberation Route Europa

Kansen

- Versterken Liberationroute om WOII beter beleefbaar te maken, daar liggen kansen.
- Door middel van Virtual REality ooggetuigenverslagen op locatie zichtbaar maken.

Koude Oorlog/IJssellinie

Behouden	-
Beleven	1
Benutten	2

- Gezamenlijk het verhaal vertellen op en rond de IJssellinie, Koude Oorlog
- Better benutten van IJssellinie: kansen in Liemers verband

Kansen

Aanwezigheid Atoomkelder on der oude burgemeesterswoning

Wat niet binnen een thema past

Behouden	1
Beleven	1
Benutten	3

- Zwembad de Waay in ere herstellen
- Oude ambachten, boerenbedrijf in Westervoort beleefbaar maken.
- Bakkerijen, brouwerijen, landbouwers, tuinders, keuterboeren/ kleinschalig.
- Mensen naar erfgoed toe leiden, centrale kaart met info.
- Ontwikkelen cultuurhistorische routekaart. Informatieborden of digitaal via een app.
- Bult van Putman is cultureel erfgoed! [enthousiasme in de zaal], beter recreatief ontsluiten en benutten. Geschiedenis vuilverwerking in de regio -> AVR Duiven.

Immaterieel erfgoed

- Boerderijen Lange Maat afgebrand en tijdens deflatie gebouwd daarom in verband met verzekeringsgeld groot gebouwd.
- Zelfvoorzienend, zelf verbouwen en houden van dieren ook in de eerste woningbouw wijken van Westervoort.
- Ontwikkeling woningenbouw door Landarbeiderswet resulteert in huidige verschijningsvorm met grote/diepe tuinen
- Liemersbreed worden verhalen verzameld over WOII en andere aspecten
- Opstellen van een Liemerse Canon
- Verhalen over het Klooster(tuin) en functie
- Westervoortse Kermis is cultureel erfgoed! [enthousiasme in de zaal] Oorsprong en verhalen
- Oude gebruiken en feesten/prijzen van middenstand
- Verenigingsleven, toneel (90 jaar) volleybal voetbal, fanfare etc...
- Tweedeling in Westervoort vanuit het geloof (katholieke en protestantse vereniging en in ruimtelijke zin door spoorlijn
- Westervoorts dialect (hier is reeds een woordenboek van)

Conclusie en vervolg

Uit de voorgaande resultaten blijkt dat de aanwezigen zeer betrokken zijn bij het cultureel erfgoed binnen de gemeente Westervoort. Vooral aan het beter behouden en beleven van de 'oude' straten, en de uiterwaarden (incl. schipbrug/veer) hechten de aanwezigen veel waarde. Met name het erfgoed met betrekking tot oorlogsgeschiedenis van Westervoort zou beter benut kunnen worden.

Uit de discussie naderhand kwam duidelijk naar voren dat het behouden van de bijbehorende verhalen door de aanwezigen heel belangrijk wordt gevonden. De verhalen gaan verder dan alleen weten wat je ziet, maar juist ook de (persoonlijke) verhalen en herinneringen van mensen koppelen aan het cultureel erfgoed.

Veel ideeën en kansen zijn naar voren gekomen om het erfgoed beter te behouden, te benutten en beleefbaar te krijgen.

Voor het opstellen van het ambitiedocument wordt vooral gekeken naar de resultaten van de sessies op hoofdlijnen. Bij het opstellen van de erfgoednota zelf zal gekeken worden naar de mogelijkheden om de ideeën uit de erfgoedtafels een plaats te geven.

Het ambitiedocument wordt aan de gemeenteraad voorgelegd in de raadscommissie van 29 november en de raad van 12 december 2016. Het ambitiedocument bestaat uit ambities en een of meerdere acties die nodig zijn om uitvoering te geven aan de genoemde ambities, opgedeeld naar verschillende ambitieniveaus. Per ambitie en per actie kan de gemeenteraad het ambitieniveau kiezen. Dit ter voorbereiding op de op te stellen Erfgoednota Westervoort.